

2024/1343

21.5.2024.

PREPORUKA KOMISIJE (EU) 2024/1343

od 13. svibnja 2024.

**o ubrzavanju postupaka izdavanja dozvola za projekte u području energije iz obnovljivih izvora i
povezane infrastrukturne projekte**

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 292.,

budući da:

- (1) Energija iz obnovljivih izvora ključni je element prelaska na čistu energiju koji je potreban za postizanje ciljeva europskog zelenog plana ⁽¹⁾, osiguravanje cjenovne pristupačnosti energije i smanjenje ovisnosti Unije o fosilnim gorivima i uvozu energije. Ujedno omogućuje razvoj i otvaranje novih radnih mjesta i pridonosi vodećem položaju Unije u području tehnologije i industrije te na taj način jača autonomiju EU-a i otpornost njezina gospodarstva. Zbog ubrzanog uvođenja energije iz obnovljivih izvora Unija će se manje oslanjati na fosilna goriva, poglavito ona iz uvoza.
- (2) Brzo povećanje udjela energije iz obnovljivih izvora neophodno je i za rješavanje problema visokih i nestabilnih cijena energije. Zahvaljujući smanjenim fiksnim troškovima i gotovo nikakvim varijabilnim troškovima energije iz obnovljivih izvora troškovi električne energije iz obnovljivih izvora stabilniji su i niži od troškova fosilnih goriva.
- (3) Tijekom energetske krize pokazalo se da ubrzano uvođenje energije iz obnovljivih izvora smanjuje rizike povezane sa sigurnošću opskrbe Unije, posebno za plin i električnu energiju, i snižava cijene energije za građane i poduzeća EU-a. Sigurnost opskrbe energijom u Uniji općenito se poboljšala od 2022. Međutim, i dalje postoje znatni rizici te je potrebno dodatno ubrzati uvođenje energije iz obnovljivih izvora kako bi Unija ispunila ciljeve plana REPowerEU ⁽²⁾.
- (4) Za izgradnju i rad projekata u području energije iz obnovljivih izvora obično treba ishoditi administrativna odobrenja i dozvole u svim državama članicama. Postupci izdavanja dozvola pridonose održivosti, sigurnosti i zaštiti projekata. Međutim, složenost, raznolikost i često prekomjerno trajanje tih postupaka velika su prepreka brzom i nužnom uvođenju energije iz obnovljivih izvora i postizanju cjenovno pristupačnijeg, sigurnijeg i održivijeg energetskog sustava Unije.
- (5) Kašnjenje u postupcima odobravanja projekta ugrožava pravodobno postizanje energetske i klimatske ciljeve i povećava troškove projekta potrebne za njihovo postizanje. Kašnjenja bi mogla uzrokovati i narušavanje dinamičnosti inoviranja, a posljedica bi mogla biti gradnja manje učinkovitih postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora.

⁽¹⁾ COM(2019) 640 final.

⁽²⁾ COM(2022) 230 final.

- (6) Na temelju iskustva stečenog primjenom Direktive 2001/77/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁽³⁾ i Direktive 2009/28/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁽⁴⁾, u Direktivi (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća⁽⁵⁾ na te je probleme odgovoreno uvođenjem strožih zahtjeva za organizaciju postupaka izdavanja dozvola za nositelje projekata u području energije iz obnovljivih izvora. Ti su zahtjevi dodatno postroženi Direktivom (EU) 2023/2413 Europskog parlamenta i Vijeća⁽⁶⁾, kojom je izmijenjena Direktiva (EU) 2018/2001. Potpuno i brzo prenošenje Direktive (EU) 2023/2413 u svim državama članicama znatno će skratiti administrativne postupke i pitanje je od najveće važnosti i hitnosti. Osim strukturnih promjena uvedenih Direktivom (EU) 2023/2413, Uredbom Vijeća (EU) 2022/2577⁽⁷⁾ uvedene su dodatne privremene, hitne i ciljane mjere usmjerene na određene tehnologije i vrste projekata. Primjena nekih od tih mjera privremeno je produljena Uredbom Vijeća (EU) 2024/223⁽⁸⁾, kojom su uvedene i nove mjere. Dostupni podaci upućuju na to da je od stupanja na snagu Uredbe (EU) 2022/2577 u više država članica došlo do dvoznamenkastog povećanja broja dozvola za vjetroelektrane na kopnu, kao i do znatnog povećanja uvođenja solarne energije⁽⁹⁾.
- (7) Komisija podupire države članice putem različitih foruma na kojima se razmjenjuju dobri primjeri iz prakse za ubrzavanje postupaka izdavanja dozvola za projekte u području energije iz obnovljivih izvora i povezane infrastrukturne projekte⁽¹⁰⁾, kao i putem Instrumenta za tehničku potporu uspostavljenog Uredbom (EU) 2021/240 Europskog parlamenta i Vijeća⁽¹¹⁾, putem kojeg se pruža njima prilagođeno tehničko stručno znanje za izradu i provedbu reformi, uključujući one kojima se pojednostavljuje okvir za postupke izdavanja dozvola za projekte u području energije iz obnovljivih izvora. Tehnička potpora pružena u okviru vodeće inicijative za 2023. za ubrzavanje izdavanja dozvola za projekte u području energije iz obnovljivih izvora⁽¹²⁾ uključuje, na primjer, jačanje administrativnih kapaciteta, usklađivanje zakonodavnih okvira i razmjenu relevantnih primjera najbolje prakse.
- (8) Iako javnost općenito podržava povećanje uvođenja energije iz obnovljivih izvora, pojedini projekti možda neće biti prihvaćeni, što može otežati njihovu provedbu. Kako bi se riješio taj problem, u svim fazama projekata u području energije iz obnovljivih izvora trebalo bi uzeti u obzir potrebe i perspektive građana, lokalnih vlasti i društvenih dionika, od razvoja politike do prostornog planiranja i razvoja, uvođenja i rada. Nadalje, trebalo bi poticati dobru praksu kojom bi se osigurala pravedna raspodjela raznih učinaka i koristi postrojenja među lokalnim stanovništvom, u skladu s Preporukom Vijeća o osiguravanju pravedne tranzicije prema klimatskoj neutralnosti⁽¹³⁾.

⁽³⁾ Direktiva 2001/77/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. rujna 2001. o promicanju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije na unutarnjem tržištu električne energije (SL L 283, 27.10.2001., str. 33., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2001/77/oj>).

⁽⁴⁾ Direktiva 2009/28/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora te o izmjeni i kasnijem stavljanju izvan snage direktiva 2001/77/EZ i 2003/30/EZ (SL L 140, 5.6.2009., str. 16., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/28/oj>).

⁽⁵⁾ Direktiva (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (SL L 328, 21.12.2018., str. 82., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj>).

⁽⁶⁾ Direktiva (EU) 2023/2413 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. listopada 2023. o izmjeni Direktive (EU) 2018/2001, Uredbe (EU) 2018/1999 i Direktive 98/70/EZ u pogledu promicanja energije iz obnovljivih izvora te o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća (EU) 2015/652 (SL L, 2023/2413, 31.10.2023., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>).

⁽⁷⁾ Uredba Vijeća (EU) 2022/2577 od 22. prosinca 2022. o utvrđivanju okvira za ubrzavanje uvođenja energije iz obnovljivih izvora (SL L 335, 29.12.2022., str. 36., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2577/oj>).

⁽⁸⁾ Uredba Vijeća (EU) 2024/223 od 22. prosinca 2023. o izmjeni Uredbe (EU) 2022/2577 o utvrđivanju okvira za ubrzavanje uvođenja energije iz obnovljivih izvora (SL L, 2024/223, 10.1.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/223/oj>).

⁽⁹⁾ Izvješće Komisije Vijeću o preispitivanju Uredbe Vijeća o izmjeni Uredbe (EU) 2022/2577 od 22. prosinca 2022. o utvrđivanju okvira za ubrzavanje uvođenja energije iz obnovljivih izvora, COM(2023) 764 final.

⁽¹⁰⁾ Među njima su neformalna stručna skupina za ubrzavanje izdavanja dozvola za projekte u području energije iz obnovljivih izvora, Radna skupina za osiguravanje primjene pravila jedinstvenog tržišta, usklađeno djelovanje u vezi s Direktivom o energiji iz obnovljivih izvora, stručne skupine za stratešku procjenu utjecaja na okoliš/procjenu utjecaja na okoliš i za prostorno planiranje morskog područja te regionalne skupine na visokoj razini kao što su NSEC, BEMIP i CESEC i zajednica prakse „Kohezija za tranziciju” (C4T).

⁽¹¹⁾ Uredba (EU) 2021/240 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. veljače 2021. o uspostavi Instrumenta za tehničku potporu (SL L 57, 18.2.2021., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/240/oj>).

⁽¹²⁾ https://reform-support.ec.europa.eu/accelerating-permitting-renewable-energy_en

⁽¹³⁾ Preporuka Vijeća od 16. lipnja 2022. o osiguravanju pravedne tranzicije prema klimatskoj neutralnosti (SL C 243, 27.6.2022., str. 35.).

- (9) Većina prepreka povezanih s izdavanjem dozvola za projekte u području energije iz obnovljivih izvora i povezanu infrastrukturu te dobri primjeri iz prakse za njihovo prevladavanje utvrđeni su na razini država članica.
- (10) Ovom se Preporukom nastoje riješiti ta pitanja i poziva na pronalaženje rješenja unutar postojećeg pravnog okvira. Njome se ne dovodi u pitanje pravo Unije, posebno u području energetike i okoliša te u području pristupa informacijama, sudjelovanja javnosti u odlučivanju i pristupa pravosuđu u pitanjima okoliša, na koje se primjenjuje Konvencija Gospodarske komisije Ujedinjenih naroda za Europu (UNECE) o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša („Aarhuška konvencija”).
- (11) Budući da je nužno ubrzati uvođenje projekata u području energije iz obnovljivih izvora, države članice trebale bi što prije početi utvrđivati prikladna kopnena i morska područja i pripremiti planove za osobito pogodna područja („područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije”) u skladu s člancima 15.b i 15.c Direktive (EU) 2018/2001. Uz ovu Preporuku objavljene su posebne smjernice za određivanje područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije u Radnom dokumentu službi Komisije SWD(2024) 333.
- (12) Prostorno planiranje morskog područja glavni je alat za utvrđivanje budućih područja za uvođenje energije iz obnovljivih izvora, kao i za olakšavanje višestruke upotrebe morskog prostora, uključujući očuvanje i zaštitu morskog okoliša. U skladu s Direktivom 2014/89/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁴⁾ od država članica zahtijevalo se da svoje nacionalne prostorne planove morskog područja donesu do 31. ožujka 2021. Komisija potiče sve države članice koje su u svojem nacionalnom energetske i klimatskom planu postavile nacionalne ciljeve za energiju vjetra na moru da u ranoj fazi utvrde i namijene potreban morski prostor i uključe ga u svoje prostorne planove morskog područja.
- (13) Prepreke koje proizlaze iz postupaka izdavanja dozvola mogle bi utjecati i na buduće uvođenje inovativnih tehnologija dekarbonizacije potrebnih za postizanje klimatske neutralnosti. Uspostavom regulatornih izoliranih okruženja, odnosno testiranjem inovativnih tehnologija, proizvoda, usluga ili pristupa koji nisu potpuno usklađeni s postojećim pravnim i regulatornim okvirom u stvarnom okruženju, mogle bi se poduprijeti inovacije i olakšati naknadna prilagodba regulatornog okruženja u kojem bi one bile moguće. Nadalje, osiguravanje da je u procjene utjecaja na okoliš i postupke izdavanja dozvola uključen dovoljan broj odgovarajućeg osoblja lokalnih i regionalnih vlasti te rješavanje problema nedostatka radne snage i vještina ⁽¹⁵⁾ ključni su uvjeti za ubrzanje razvoja projekata i uvođenja energije iz obnovljivih izvora.
- (14) Uz ovu Preporuku Komisija putem baze za geoprostorne podatke o energiji i industriji (*Energy and Industry Geography Lab*, EIGL) ⁽¹⁶⁾ stavlja na raspolaganje i digitalno konsolidirane skupove podataka o širokom rasponu relevantnih energetske i okolišnih čimbenika kako bi pomogla državama članicama da utvrde područja za brži razvoj obnovljivih izvora energije s ciljem brze provedbe novih projekata u tom području.

⁽¹⁴⁾ Direktiva 2014/89/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o uspostavi okvira za prostorno planiranje morskog područja (SL L 257, 28.8.2014., str. 135., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/89/oj>).

⁽¹⁵⁾ U skladu s Akcijskim planom Komisije o manjku radne snage i vještina u EU-u, COM(2024) 131 final.

⁽¹⁶⁾ <https://energy-industry-geolab.jrc.ec.europa.eu/>

- (15) Kako bi odgovorila na potrebu za ubrzanim razvojem potrebnih mreža za integraciju energije iz obnovljivih izvora u elektroenergetski sustav i time izbjegla daljnja kašnjenja u njezinu uvođenju, Komisija je 28. studenog 2023. predstavila akcijski plan ⁽¹⁷⁾ za učinkovitije funkcioniranje elektroenergetskih mreža te njihovo daljnje i brže uvođenje u Uniji.
- (16) Nekoliko mjera iz tog plana usmjereno je na brže izdavanje dozvola, dugoročno planiranje i predvidljivost kako bi se ubrzala gradnja mreža te jačanje angažmana dionika, čime se dopunjuju odredbe o ubrzanom razvoju energije iz obnovljivih izvora.
- (17) Uredbom (EU) 2022/869 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁸⁾ utvrđeno je da se projektima od zajedničkog interesa i projektima od uzajamnog interesa dodjeljuje status od najvećeg mogućeg nacionalnog značaja ako takav status postoji u nacionalnom pravu te ih se na odgovarajući način obrađuje u postupcima izdavanja dozvola. Svi postupci rješavanja sporova, parnični postupci, žalbeni postupci i pravna sredstva koji se odnose na projekte s Unijina popisa i vode pred nacionalnim sudovima i vijećima, uključujući posredovanje i arbitražu, ako postoje u nacionalnom pravu, provode se hitno, u mjeri u kojoj je to moguće u skladu s nacionalnim pravom.
- (18) Ovom se Preporukom zamjenjuje Preporuka od 18. svibnja 2022. ⁽¹⁹⁾ o ubrzavanju postupaka izdavanja dozvola za projekte u području energije iz obnovljivih izvora i pojednostavnjenju sklapanja ugovora o kupnji energije,

DONIJELA JE OVU PREPORUKU:

DEFINICIJE

1. Za potrebe ove Preporuke projekte u području energije iz obnovljivih izvora trebalo bi tumačiti kao postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora ⁽²⁰⁾, uključujući energiju u obliku vodika iz obnovljivih izvora, kao i sredstva potrebna za njihovo priključivanje na mrežu i skladištenje proizvedene energije. Povezanu infrastrukturu iz ove Preporuke trebalo bi tumačiti kao elektroenergetske, plinske i toplinske mreže ili sredstva za skladištenje potrebna za integraciju energije iz obnovljivih izvora u energetski sustav.

BRŽI I KRAĆI POSTUPCI

2. Države članice trebale bi osigurati da planiranje, izgradnja i rad projekata za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora i povezanih infrastrukturnih projekata ispunjavaju uvjete za najpovoljniji mogući postupak planiranja i izdavanja dozvola. Naime, kad je riječ o projektima razvoja mreže, države članice trebale bi osigurati da svi ti projekti imaju status od najvećeg mogućeg nacionalnog značaja, ako takav status postoji u nacionalnom pravu, sa svim prednostima koje iz toga proizlaze u bilo kojem upravnom ili sudskom postupku.
3. Ne dovodeći u pitanje rokove za izdavanje dozvola iz Direktive (EU) 2018/2001, kako je izmijenjena Direktivom (EU) 2023/2413, države članice trebale bi utvrditi jasno definirane i najkraće moguće rokove za sve korake potrebne za izdavanje dozvola za izgradnju i rad projekata u području energije iz obnovljivih izvora i povezanih infrastrukturnih projekata te navesti slučajeve u kojima bi se takvi rokovi mogli produljiti i pod kojim okolnostima. Države članice trebale bi utvrditi obvezujuće maksimalne rokove za sve relevantne faze postupka procjene utjecaja na okoliš kako bi se osiguralo poštovanje rokova utvrđenih u Direktivi (EU) 2018/2001.

⁽¹⁷⁾ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija, Mreže, karika koja nedostaje – akcijski plan EU-a za mreže, COM(2023) 757 final.

⁽¹⁸⁾ Uredba (EU) 2022/869 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2022. o smjernicama za transeuropsku energetska infrastrukturu, izmjeni uredaba (EZ) br. 715/2009, (EU) 2019/942 i (EU) 2019/943 i direktiva 2009/73/EZ i (EU) 2019/944 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 347/2013 (SL L 152, 3.6.2022., str. 45., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj>).

⁽¹⁹⁾ C(2022)3219 final.

⁽²⁰⁾ Kako je definirano u članku 2. drugom podstavku točki 1. Direktive (EU) 2018/2001.

4. Države članice trebale bi utvrditi rokove i posebna postupovna pravila kako bi se osigurala učinkovitost pravnih postupaka povezanih s pristupom pravosuđu za projekte u području energije iz obnovljivih izvora i povezane infrastrukturne projekte.
5. Države članice trebale bi uspostaviti jedinstveni postupak podnošenja zahtjeva za cijeli administrativni postupak podnošenja zahtjeva i izdavanja dozvola za projekte u području energije iz obnovljivih izvora. Zahtjevima koji se podnose istodobno trebalo bi dati prednost pred zahtjevima koji su podneseni uzastopno ako su potrebna različita odobrenja, među ostalim za povezane projekte priključenja na mrežu.
6. Države članice trebale bi podnositeljima zahtjeva omogućiti ažuriranje tehnoloških specifikacija projekata u razdoblju između podnošenja zahtjeva za dozvolu i izgradnje projekata kako bi se olakšala primjena inovativnih tehnologija.
7. Države članice potiču se da pri provedbi preporuka iz točaka od 2. do 6. uzmu u obzir primjere iz prakse opisane u odjeljku 2. smjernica iz Radnog dokumenta službi (SWD) povezanog s ovom Preporukom ⁽²¹⁾.

OLAKŠAVANJE SUDJELOVANJA GRAĐANA I ZAJEDNICE

8. Države članice trebale bi primjenjivati pojednostavnjene postupke izdavanja dozvola za male projekte iz područja energije iz obnovljivih izvora i potrošače vlastite obnovljive energije, te ublažiti zahtjeve za odobrenje uvođenja energije iz obnovljivih izvora u višestambene zgrade (npr. smanjena većina) ili ih u potpunosti izbjegavati. Države članice trebale bi osigurati da potrošači koji žele sudjelovati u potrošnji vlastite energije iz obnovljivih izvora imaju pristup informacijama o postupcima izdavanja dozvola i zahtjevima za odobrenje.
9. Države članice trebale bi poticati građane, među ostalim iz kućanstava s niskim i srednjim dohotkom, i energetske zajednice da sudjeluju u planiranju, razvoju, uvođenju i radu projekata u području energije iz obnovljivih izvora i povezanih infrastrukturnih projekata te poduzeti mjere za poticanje prenošenja koristi energetske tranzicije na lokalne zajednice, među ostalim sudjelovanjem u energetskim zajednicama ili drugim strukturama suvlasništva. U tom pogledu države članice potiču se da se pridržavaju stupova pakta za angažman za pravovremen, redovit i smislen angažman dionika u razvoju mreže koji su najavljeni u komunikaciji Komisije o akcijskom planu EU-a za mreže i da se još više angažiraju u javnosti kako bi se osigurao redovan proces kojim se njeguje povjerenje i potiče sudjelovanje u razvoju mreže te uzima u obzir utjecaj na zajednice i prirodu, među ostalim dijeljenjem i raspodjelom koristi.
10. Države članice trebale bi se pobrinuti da se savjetovanja s javnošću i druge mogućnosti uključivanja dionika organiziraju pravovremeno i redovito tijekom osmišljavanja i planiranja dok još mogu utjecati na lokaciju, rutu ili tehnologiju mrežne imovine. Države članice trebale bi osigurati da savjetovanja s javnošću i druge inicijative za uključivanje dionika budu uključivi i dostupni kako bi javnost mogla pravodobno komunicirati s nositeljima projekata i oblikovateljima politika te kako bi se potaknulo aktivno sudjelovanje u svim fazama razvoja, uvođenja i rada projekata.
11. Države članice trebale bi uvesti pojednostavnjene postupke izdavanja dozvola i razmjerne zahtjeve za izdavanje dozvola za zajednice obnovljive energije i energetske zajednice građana, među ostalim za priključivanje postrojenja u vlasništvu zajednica na mrežu, i što više smanjiti složenost postupaka i zahtjeve za izdavanje dozvola za proizvodnju te sličnih operativnih dozvola ili certifikata, a istodobno osigurati usklađenost s pravom EU-a.
12. Države članice potiču se da pri provedbi preporuka iz točaka od 8. do 11. uzmu u obzir primjere iz prakse opisane u odjeljku 5. točki (c) i odjeljku 6. točki (a) smjernica iz Radnog dokumenta službi (SWD) povezanog s ovom Preporukom ⁽²²⁾.

⁽²¹⁾ Smjernice za države članice o dobrim primjerima iz prakse za ubrzavanje postupaka izdavanja dozvola za projekte u području energije iz obnovljivih izvora i povezane infrastrukturne projekte, SWD(2024) 124.

⁽²²⁾ SWD(2024) 124.

POBOLJŠANJE UNUTARNJE KOORDINACIJE

13. Države članice trebale bi osigurati učinkovitu koordinaciju uloga i odgovornosti nadležnih tijela na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini, kao i racionalizaciju primjenjivog zakonodavstva, propisa i postupaka za odobravanje projekata u području energije iz obnovljivih izvora i povezane infrastrukture.
14. Države članice trebale bi uspostaviti jedinstvene kontaktne točke za izdavanje dozvola za projekte u području energije iz obnovljivih izvora i za projekte od zajedničkog interesa i projekte od uzajamnog interesa, kako je propisano Direktivom (EU) 2018/2001 odnosno Uredbom (EU) 2022/869, tako da se uključe samo nužna tijela. Države članice trebale bi maksimalno povećati učinkovitost, uzimajući u obzir koristi koncentriranja tehnološkog, okolišnog i pravnog stručnog znanja.
15. Države članice trebale bi osigurati da jedinstvene kontaktne točke posreduju u razmjeni informacija između nositelja projekata i drugih relevantnih tijela kako bi se osiguralo da sva uključena tijela ujednačeno tumače pravila o izdavanju dozvola i izgradnju kapaciteta.
16. Države članice trebale bi odmah nakon početka postupka izdavanja dozvola poticati razmjenu informacija između jedinstvenih kontaktnih točaka i drugih relevantnih tijela o potrebama i potencijalnim rizicima izdavanja dozvola za projekte.
17. Države članice trebale bi uvesti pravila, među ostalim izvan područja za ubrzano uvođenje energije iz obnovljivih izvora i uz potrebne zaštitne mjere, kojima se predviđaju posljedice u slučaju kašnjenja ili nedjelovanja upravnih tijela, kao što je prešutno odobrenje međukoraka nakon izostanka izričitog odgovora nadležnog tijela ili nadležnih tijela u utvrđenim rokovima.
18. Države članice potiču se da pri provedbi preporuka iz točaka od 13. do 17. uzmu u obzir primjere iz prakse opisane u odjeljku 3. smjernica iz Radnog dokumenta službi (SWD) povezanog s ovom Preporukom ⁽²³⁾.

JASNI, TRANSPARENTNI I DIGITALIZIRANI POSTUPCI

19. Države članice trebale bi podnositeljima zahtjeva na početku postupka izdavanja dozvola za projekte u području energije iz obnovljivih izvora i povezanu infrastrukturu staviti na raspolaganje jasne, potpune i transparentne informacije o svim zahtjevima i fazama postupka, uključujući informacije o žalbenim postupcima ⁽²⁴⁾.
20. Države članice trebale bi uvesti potpuno digitalne postupke izdavanja dozvola i e-komunikaciju što je prije moguće, a najkasnije do 21. studenog 2025. u skladu s člankom 16. stavkom 3. Direktive (EU) 2018/2001. Pritom bi trebale upotrebljavati digitalne alate za praćenje i provedbu utvrđenih rokova te za obavješćivanje podnositelja zahtjeva o statusu njihova zahtjeva. Internetski priručnik o postupcima koji treba staviti na raspolaganje nositeljima projekata u skladu s člankom 16. stavkom 4. Direktive (EU) 2018/2001, među ostalim putem portala Vaša Europa ⁽²⁵⁾, trebao bi sadržavati jasan uzastopni opis faza i obvezujuće rokove za svaku fazu postupka izdavanja dozvola, navodeći maksimalno trajanje svakog produljenja, predloške za zahtjeve, studije i podatke o okolišu te informacije o mogućnostima sudjelovanja javnosti i administrativnim naknadama.

⁽²³⁾ SWD(2024) 124.

⁽²⁴⁾ Vidjeti, na primjer, sažetak svih relevantnih nacionalnih pravila o rješavanju pritužbi u području okoliša predstavljen na način prilagođen korisnicima:
https://e-justice.europa.eu/300/HR/access_to_justice_in_environmental_matters?init=true.

⁽²⁵⁾ Postupci izdavanja dozvola obuhvaćeni su točkom o pokretanju, vođenju i zatvaranju poduzeća iz Priloga II. Uredbi (EU) 2018/1724 Europskog parlamenta i Vijeća od 2. listopada 2018. o uspostavi jedinstvenog digitalnog pristupnika za pristup informacijama, postupcima, uslugama podrške i rješavanja problema te o izmjeni Uredbe (EU) br. 1024/2012 (SL L 295, 21.11.2018., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1724/oj>).

21. Države članice trebale bi istražiti može li se s pomoću novih tehnologija, kao što su umjetna inteligencija i geoprostorni podaci, utvrditi gdje se obrada informacija može ubrzati i automatizirati, a izvješćivanje nositelja projekata zamijeniti podacima iz drugih izvora, čime bi se smanjilo opterećenje za nositelje projekata i istodobno ubrzao postupak izdavanja dozvola.
22. Države članice trebale bi osigurati da se postupci izdavanja dozvola za projekte od prekogranične važnosti rješavaju na nacionalnoj razini i da se pritom prema potrebi uključe sva relevantna lokalna tijela.
23. Države članice trebale bi se pobrinuti za bilateralnu komunikaciju tijela koja izdaju dozvole za projekte u području energije iz obnovljivih izvora i povezane infrastrukturne projekte i nositelja projekata i, prema potrebi, lokalnih tijela u ranoj fazi postupka planiranja kako bi se procijenile potrebe za izdavanjem dozvola za projekte i javnim savjetovanjem, kao i potrebne mjere ublažavanja kako bi se utjecaj na okoliš sveo na najmanju moguću mjeru, što bi po mogućnosti dovelo do izrade sveobuhvatnog rasporeda izdavanja dozvola.
24. Države članice potiču se da pri provedbi preporuka iz točaka od 19. do 23. uzmu u obzir primjere iz prakse opisane u odjeljku 3. smjernica iz Radnog dokumenta službi (SWD) povezanog s ovom Preporukom ⁽²⁶⁾.

DOSTATNI LJUDSKI RESURSI I VJEŠTINE

25. Države članice trebale bi tijelima koja izdaju dozvole i tijelima zaduženima za procjenjivanje utjecaja na okoliš osigurati dovoljan broj odgovarajućeg osoblja s relevantnim vještinama i kvalifikacijama. U tu bi svrhu u bliskoj suradnji sa socijalnim partnerima iz predmetnih sektora trebale razmotriti osnivanje nacionalnih centara izvrsnosti za tematsko osposobljavanje, kao i platformi za razmjenu informacija među tijelima koja izdaju dozvole.
26. Države članice trebale bi osigurati dostatno i odgovarajuće financiranje tijela koja izdaju dozvole i iskoristiti mogućnosti financiranja Unije i nacionalnog financiranja za usavršavanje i prekvalifikaciju, posebno na regionalnoj i lokalnoj razini, te surađivati s velikim partnerstvima za vještine uspostavljenima u okviru Pakta za vještine u području ekosustava energije iz obnovljivih izvora na kopnu i na moru ⁽²⁷⁾ kako bi se riješilo pitanje nedostatka vještina osoblja koje radi na postupcima izdavanja dozvola i procjenama utjecaja na okoliš.
27. Države članice potiču se da pri provedbi preporuka iz točaka 25. i 26. uzmu u obzir primjere iz prakse opisane u odjeljku 4. smjernica iz Radnog dokumenta službi (SWD) povezanog s ovom Preporukom ⁽²⁸⁾.

BOLJE UTVRĐIVANJE I PLANIRANJE LOKACIJA ZA PROJEKTE

28. Za potrebe obveza mapiranja iz članaka 15.b i 15.c Direktive (EU) 2018/2001 države članice trebale bi brzo ukloniti regulatorne prepreke, utvrditi nedostatke u podacima i osigurati pravovremeno uključivanje relevantnih dionika kako bi se olakšalo prikupljanje podataka o okolišu i poboljšala javna potpora. U tu se svrhu države članice potiču da upotrebljavaju ažurirane skupove podataka dostupne u bazi za geoprostorne podatke o energiji i industriji ⁽²⁹⁾ („EIGL”) i geografskom informacijskom sustavu za fotonaponske sustave ⁽³⁰⁾ („PVGIS”) te da ih dodatno dopune skupovima podataka dostupnima na nacionalnoj ili regionalnoj razini.

⁽²⁶⁾ SWD(2024) 124.

⁽²⁷⁾ https://pact-for-skills.ec.europa.eu/about/industrial-ecosystems-and-partnerships/renewables_en

⁽²⁸⁾ SWD(2024) 124.

⁽²⁹⁾ <https://ec.europa.eu/energy-industry-geography-lab>

⁽³⁰⁾ https://joint-research-centre.ec.europa.eu/photovoltaic-geographical-information-system-pvgis_en

29. Države članice trebale bi ograničiti na nužni minimum zone u kojima se ne mogu razvijati projekti u području energije iz obnovljivih izvora („zone isključenja”). Trebale bi pružiti jasne i transparentne informacije s utemeljenim obrazloženjem o ograničenjima povezanim s udaljenošću od stambenih zona i zona vojnog ili civilnog zrakoplovstva. Ograničenja bi se trebala temeljiti na dokazima i biti osmišljena tako da se ispuni njihova predviđena svrha, a istodobno maksimalno poveća dostupnost prostora za razvoj projekata u području energije iz obnovljivih izvora, uzimajući u obzir druga ograničenja prostornog planiranja.
30. Države članice trebale bi pojednostavniti zahtjeve za procjene utjecaja na okoliš za projekte u području energije iz obnovljivih izvora i povezanu infrastrukturu. U tu bi svrhu trebale primjenjivati dostupne tehničke smjernice o usklađivanju uvođenja energije iz obnovljivih izvora i povezanih mreža te zakonodavstva Unije u području zaštite okoliša. Države članice trebale bi utvrđivanje opsega ⁽³¹⁾ učiniti obveznim i za povezane infrastrukturne projekte kako bi se poboljšala kvaliteta postupka procjene utjecaja na okoliš. Trebale bi primjenjivati zajedničke ili koordinirane postupke za sve relevantne procjene koje proizlaze iz prava Unije u području okoliša.
31. Države članice trebale bi olakšati razmjenu podataka iz prethodnih procjena utjecaja na okoliš i iz praćenja učinaka energije iz obnovljivih izvora i povezanih infrastrukturnih projekata na okoliš, među ostalim tako da ih digitaliziraju i objave na portalu dostupnom javnosti. Trebale bi uložiti više truda u prikupljanje podataka o rasprostranjenosti i stanju zaštićenih staništa, kao i o rasprostranjenosti i migracijskim putovima vrsta, posebno u morskom okolišu, te osigurati da podaci o praćenju postanu brzo dostupni javnosti, a posebno nositeljima projekata.
32. Države članice trebale bi poticati pravovremeno uključivanje javnosti u definiranje prostornih planova, promicati višestruku upotrebu lokacija i osigurati transparentnost informacija o tome gdje i kako se mogu izgraditi ili ugraditi postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora i povezana infrastruktura, uključujući mala postrojenja na lokalnoj razini. Države članice trebale bi provoditi dugoročno koordinirano i anticipativno planiranje mreža, kapaciteta za skladištenje i proizvodnju energije iz obnovljivih izvora na svim razinama, među ostalim u kontekstu regionalne suradnje.
33. Države članice potiču se da pri provedbi preporuka iz točaka od 28. do 32. uzmu u obzir primjere iz prakse opisane u odjeljku 5. smjernica iz Radnog dokumenta službi (SWD) povezanog s ovom Preporukom ⁽³²⁾.

JEDNOSTAVNIJE PRIKLJUČIVANJE NA MREŽU I UČINKOVITO KORIŠTENJE MREŽA

34. Države članice trebale bi provoditi dugoročno planiranje mreža i anticipativna ulaganja u skladu s planiranim proširenjem kapaciteta za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, uzimajući u obzir buduću potražnju i cilj klimatske neutralnosti.
35. Države članice trebale bi uspostaviti pojednostavnjene postupke za obnovu kapaciteta postojećih postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora i među ostalim pojasniti važeća ograničenja korištenja zemljišta i zahtjeve za udaljenost te izdati smjernice o tome kako bi se trebala tumačiti razlika između obnove kapaciteta i novih projekata u nacionalnom okviru.

⁽³¹⁾ Utvrđivanje opsega znači davanje mišljenja o opsegu i razini podrobnosti informacija o okolišu koje se dostavljaju u obliku izvješća o procjeni utjecaja na okoliš.

⁽³²⁾ SWD(2024) 124.

36. Države članice trebale bi osigurati da operatori sustava:
- razvijaju planove razvoja mreže u koje su na odgovarajući način integrirane potrebe za obnovljivim izvorima energije i elektrifikacijom;
 - primjenjuju transparentan i digitalni postupak za zahtjeve za priključenje na mrežu;
 - pružaju informacije o dostupnim kapacitetima mreže;
 - optimiziraju upotrebu kapaciteta mreže tako što će omogućiti da se u mreži koriste elektrane u kojima se kombinira više komplementarnih tehnologija.

Države članice trebale bi se pobrinuti da operatori distribucijskih sustava provode takve mjere ako to već nije slučaj.

37. Nakon njezina donošenja države članice trebale bi brzo prenijeti preinačenu Direktivu o tržištu plina⁽³³⁾ u nacionalno pravo kako bi osigurale pravnu sigurnost za prenamjenu cjevovoda za prirodni plin u cjevovode za vodik tako što će jasno navesti koja bi nova odobrenja mogla biti potrebna i omogućiti zadržavanje postojećih odobrenja.
38. Države članice potiču se da pri provedbi preporuka iz točaka od 34. do 37. uzmu u obzir primjere iz prakse opisane u odjeljku 6. smjernica iz Radnog dokumenta službi (SWD) povezanog s ovom Preporukom⁽³⁴⁾.

INOVATIVNI PROJEKTI

39. Države članice potiču se da uspostave regulatorna izolirana okruženja za odobravanje ciljanih izuzeća od nacionalnog, regionalnog ili lokalnog zakonodavnog ili regulatornog okvira za inovativne tehnologije, proizvode, usluge ili pristupe kako bi se olakšalo izdavanje dozvola kao potpora uvođenju i integraciji tehnologija za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, povezanih mreža, skladištenja i drugih tehnologija dekarbonizacije te kako bi se olakšalo izdavanje dozvola za mjesta za ispitivanje novih tehnologija.

PRAĆENJE, IZVJEŠĆIVANJE I PREISPITIVANJE

40. Države članice trebale bi uspostaviti kontaktnu točku za nositelje projekata i Komisiju, kojoj je zadaća redovito pratiti glavne slabe točke postupaka izdavanja dozvola i rješavati probleme s kojima se suočavaju nositelji projekata u području energije iz obnovljivih izvora i povezanih infrastrukturnih projekata. Države članice trebale bi nastaviti pratiti učinke razvoja i uvođenja energije iz obnovljivih izvora na zapošljavanje te socijalne i distribucijske učinke, u skladu s Preporukom Vijeća o osiguravanju pravedne tranzicije prema klimatskoj neutralnosti⁽³⁵⁾.
41. Države članice trebale bi provesti reviziju svojih postupaka izdavanja dozvola koji se primjenjuju na projekte u području energije iz obnovljivih izvora i povezanu infrastrukturu, mapirati procese i uključena tijela te provoditi redovite evaluacije kako bi se utvrdile i provele mjere za ubrzavanje takvih postupaka.

⁽³³⁾ Akt još nije donesen. Odobrio ga je Europski parlament (https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2024-0283_HR.html), ali Vijeće ga treba donijeti.

⁽³⁴⁾ SWD(2024) 124.

⁽³⁵⁾ Preporuka Vijeća od 16. lipnja 2022. o osiguravanju pravedne tranzicije prema klimatskoj neutralnosti.

42. Države članice potiču se da izvješćuju Komisiju, posebno u sklopu integriranih nacionalnih energetske i klimatskih izvješća o napretku koja se dostavljaju u skladu s člankom 17. Uredbe (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁶⁾, o svim dostupnim detaljnim informacijama o nacionalnim mjerama poduzetima u kontekstu ove Preporuke.
43. Uzimajući u obzir informacije koje su dostavile države članice Komisija će preispitati provedbu ove Preporuke kad će, do 21. studenog 2025., u skladu s Direktivom (EU) 2018/2001, procijeniti jesu li potrebne dodatne mjere radi potpore državama članicama pri provedbi postupaka izdavanja dozvola predviđenih tom direktivom, među ostalim razvojem okvirnih ključnih pokazatelja uspješnosti.

Sastavljeno u Bruxellesu 13. svibnja 2024.

Za Komisiju
Kadri SIMSON
Članica Komisije

⁽³⁶⁾ Uredba (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o upravljanju energetskom unijom i djelovanjem u području klime, izmjeni uredaba (EZ) br. 663/2009 i (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva 94/22/EZ, 98/70/EZ, 2009/31/EZ, 2009/73/EZ, 2010/31/EU, 2012/27/EU i 2013/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Vijeća 2009/119/EZ i (EU) 2015/652 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 328, 21.12.2018., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj>).